

**College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel**

Datum : 19 augustus 2008
 Afdeling : GRN
 Registratienummer: 2008INT2227342

Nummer PS : **PS2008RGW20**
 Commissie : RGW
 Portefeuillehouder : Krol

Titel : Uitvoering routekaart Agenda Natuur

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag.	3
Toelichting	pag.	5
Bijlage(n):		
		Bijlage 1 Overzicht uitvoering Routekaart Agenda Natuur
		Bijlage 2 Plan van aanpak Natuureducatie en – communicatie
		Bijlage 3 Plan van aanpak Monitoring natuurkwaliteit
		Bijlage 4 Begrotingswijziging

Aan Provinciale Staten,

Inleiding
Voorgeschiedenis

U heeft op 23 april 2007 de Agenda Natuur vastgesteld. In de Agenda Natuur is een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de natuur in de provincie Utrecht. In de routekaar van de Agenda Natuur is een aantal aanbevelingen gedaan voor beleidsaccenten voor de komende jaren. Ook zijn er aanbevelingen gedaan voor een efficiënte en effectieve aanpak om onze ambities te realiseren.

Essentie / samenvatting

Wij hebben in september 2007 de toezegging gedaan om in juni 2008 met een voorstel te komen voor de uitvoering van adviezen uit de routekaart van de Agenda Natuur. De adviezen hebben grotendeels hun uitwerking gekregen in de Agenda Vitaal Platteland. Voor drie adviezen, die nog niet in uitvoering waren, doen wij in dit Statenvoorstel en bijlagen een voorstel voor de aanpak. Het betreft:

- natuureducatie en – communicatie;
- monitoring kwaliteit natuur;
- agrarisch landschapsbeheer.

De eerste twee voorstellen zijn 2 juni 2008 besproken in de commissie Ruimte, Groen en Water. Alvorens een besluit te nemen over deze voorstellen wenste de commissie nadere informatie over de uitvoering van de overige aanbevelingen uit de routekaart van de Agenda Natuur. Deze informatie is in de bijgaande notitie opgenomen. Agrarisch landschapsbeheer is nieuw als aandachtspunt opgenomen.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

- vergroten beleving en waardering van Utrechtse natuur door burgers;
- verkrijgen inzicht in de ontwikkeling van de kwaliteit van de Utrechtse natuurgebieden;
- verbeteren kwaliteit natuurgebieden.

Financiële consequenties

De voorstellen uit deze notitie zijn nieuwe projecten of activiteiten die nog nieuw zijn. Dit betekent dat hiervoor tot nu toe nog geen middelen zijn gereserveerd in de begroting. Wij stellen voor de uitgaven voor 2008 (€ 110.000) te dekken uit de stelpost nog toe te wijzen middelen en de structurele uitgaven vanaf 2009 (€ 50.000 per jaar) te betrekken het meerjarenperspectief bij de Programmabegroting 2009.

Natuureducatie en -communicatie

Voor het opstellen van het programma voor natuureducatie en – communicatie is €60.000 euro nodig. De kosten van de uitvoering van het programma zijn afhankelijk van de ambities en doelstellingen voor het programma. Een richtbedrag voor uitvoering van het programma is jaarlijks €200.000. Bij vaststelling van het programma komen wij met een dekkingsvoorstel voor de uitvoering.

Monitoring natuurkwaliteit

Voor het verzamelen van gegevens voor de monitor zoals voorgesteld in het plan van aanpak, hebben wij jaarlijks structureel € 50.000 nodig boven de huidige reservering. Verder is op dit moment nog niet bekend of de huidige reservering voldoet. Dit is afhankelijk van de hoogte van de bijdrage van het rijk en van de uitkomst van de evaluatie van de huidige monitor.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

De uitvoering van projecten en activiteiten voor natuureducatie en –communicatie blijft primair bij de uitvoerende partijen in de AVP-gebieden liggen. In het voorstel krijgt de provincie door middel van een programmatische aanpak een faciliterende en coördinerende rol. De partijen uit de gebieden krijgen nadrukkelijk een rol bij het opstellen van dit programma en het inrichten van de samenwerking. Het uiteindelijke doel van het gezamenlijke programma is om een meerwaarde te creëren door samenwerking en kennisuitwisseling, omdat een groot deel van de activiteiten breed toepasbaar is in de provincie.

Bij de voorstellen voor monitoring en leefgebiedenbenadering is uitgegaan van een rijksbijdrage. Op dit moment is nog niet bekend of we deze daadwerkelijk krijgen. Indien dit niet zo is moeten wij onze ambities voor deze voorstellen bijstellen of extra provinciale middelen beschikbaar stellen.

Voorgesteld wordt om in te stemmen met de uitvoering van de agenda natuur conform voorstel en bijgevoegd Ontwerp-besluit vast te stellen.

Gedeputeerde Staten,

voorzitter, R.C. Robbertsen

secretaris, Drs. H.H. Sietsma

Ontwerp-besluit

Besluit van 20 oktober 2008 tot het beschikbaar stellen van middelen ten behoeve van uitvoering van de routekaart van de Agenda Natuur (zie artikel 1 tot en met 3 van dit besluit).

Provinciale Staten van Utrecht;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 augustus 2008, afdeling Groen, nummer 2008INT2227342;

Gelezen; de beschrijving van de stand van zaken en relevante ontwikkelingen voor de Utrechtse natuur in het document de Agenda Natuur en de adviezen voor het realiseren van onze natuurdoelstellingen, zoals opgenomen in routekaart van de Agenda Natuur (vastgesteld door PS op 23 april 2007);

Overwegende; dat wij uitvoering willen geven aan de adviezen uit de Agenda Natuur;

Besluiten:

- In te stemmen met het dekken van de uitgaven voor 2008 ad. € 110.000 uit de stelpost nog toe te wijzen middelen;
- De structurele uitgaven na 2008 te betrekken bij het meerjarenperspectief bij de Programmabegroting 2009;
- De begroting aan te passen zoals weergegeven in de toelichting bij dit besluit.

voorzitter,

griffier,

provincie DE *Utrecht*

1. Wettelijke grondslag

nvt

2. Beoogd effect

- vergroten beleving en waardering van Utrechtse natuur door burgers;
- verkrijgen inzicht in de ontwikkeling van de kwaliteit van de Utrechtse natuurgebieden;
- verbeteren kwaliteit natuurgebieden.

3. Argumenten

nvt

4. Kanttekeningen

nvt

5. Financiën

De voorstellen uit deze notitie zijn nieuwe projecten of activiteiten die nog nieuw zijn. Dit betekent dat hiervoor tot nu toe nog geen middelen zijn gereserveerd in de begroting. Wij stellen voor de uitgaven voor 2008 (€ 110.000) te dekken uit de stelpost nog toe te wijzen middelen en de structurele uitgaven vanaf 2009 (€ 50.000 per jaar) te betrekken het meerjarenperspectief bij de Programmabegroting 2009.

Natuureducatie en -communicatie

Voor het opstellen van het programma voor natuureducatie en – communicatie is €60.000 euro nodig. De kosten van de uitvoering van het programma zijn afhankelijk van de ambities en doelstellingen voor het programma. Een richtbedrag voor uitvoering van het programma is jaarlijks €200.000. Bij vaststelling van het programma komen wij met een dekkingsvoorstel voor de uitvoering.

Monitoring natuurkwaliteit

Voor het verzamelen van gegevens voor de monitor zoals voorgesteld in het plan van aanpak hebben wij jaarlijks structureel € 50.000 nodig boven de huidige reservering. Verder is op dit moment nog niet bekend of de huidige reservering voldoet. Dit is afhankelijk van de hoogte van de bijdrage van het rijk en van de uitkomst van de evaluatie van de huidige monitor.

6. Realisatie

nvt

7. Juridisch

nvt

8. Europa

nvt

9. Communicatie

nvt

10. Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht uitvoering routekaart agenda natuur

Bijlage 2 Plan van aanpak natuureducatie en – communicatie

Bijlage 3 Plan van aanpak monitoring natuurkwaliteit

Bijlage 4 Begrotingswijziging

Bijlage 1 Toelichting Overzicht uitvoering Routekaart Agenda Natuur

1. Inleiding

Provinciale Staten heeft op 23 april 2007 de Agenda Natuur vastgesteld. In de routekaart van de Agenda Natuur is een aantal aanbevelingen gedaan voor beleidsaccenten voor de komende jaren. Ook zijn er aanbevelingen gedaan voor een efficiënte en effectieve aanpak om onze ambities te realiseren. In de routekaart is aangegeven dat een uitwerkingsplan volgt. Inmiddels zijn wij aan de slag gegaan met deze aanbevelingen en hebben wij twee voorstellen voor verdere uitwerking: natuureducatie en – communicatie en monitoring natuurkwaliteit. In de vergadering van 26 juni 2008 heeft u aangegeven een toelichting te willen krijgen hoe het met de overige aanbevelingen staat. Met deze notitie geven wij deze toelichting.

2. Routekaart Agenda Natuur

In de Routekaart Agenda Natuur staan aanbevelingen opgenomen voor onderdelen van het beleid en de uitvoering daarvan. Vrijwel alle aanbevelingen hebben uitwerking gekregen. Een belangrijk voertuig hierbij is de Agenda Vitaal Platteland. Zoals aanbevolen in de Routekaart Agenda Natuur hebben onze partners een cruciale rol bij de uitvoering van projecten om onze natuur omvangrijker, beter en mooier te maken. Hiervoor zijn inmiddels in alle gebieden gebiedscommissies en programmabureau's ingesteld die hieraan uitvoering en sturing geven. De doelstellingen voor alle gebieden zijn vastgelegd in gebiedsprogramma's. De gebieden geven jaarlijks in hun uitvoeringsprogramma's aan wat zij gaan doen om de doelen te realiseren.

De aanbevelingen uit de routekaart die gebiedsoverstijgend zijn, hebben inmiddels hun uitwerking gekregen in de provinciale werkplannen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de omvorming van het systeem voor subsidieverlening voor particulier natuurbeheer (programma beheer) en het strategisch grondplan. De aanbeveling om meer groen rond de stad te creëren zijn opgenomen in de Samenwerkingsagenda met de gemeenten.

In de routekaart Agenda Natuur is aangegeven dat er een integraal uitwerkingsplan volgt met indicatoren op basis waarvan jaarlijks eenvoudig gerapporteerd kan worden. Wij gaan de uitvoering van de agenda natuur onderbrengen in de bestaande werkprocessen van de organisatie, waaronder het ILG. Inmiddels is de uitvoering van de routekaart en de bijbehorende indicatoren opgenomen in de systematiek van het AVP en de begroting. U ontvangt jaarlijks informatie over de voortgang via deze lijnen. Een extra rapportage over de Agenda Natuur betekent een dubbeling in rapportages en is naar onze mening niet wenselijk.

Hierna lichten wij verankering van de routekaart verder toe.

3. Verankering adviezen routekaart Agenda Natuur

3.1 Collegeprogramma

In de routekaart staat allereerst het advies om "Voorrang aan de natuur te geven". Wij hebben met ons collegeprogramma hier daadwerkelijk invulling aan geven. Wij hebben in ons collegeprogramma prioriteit gegeven aan realisering van de natuur en hebben hiervoor ambitieuze doelstellingen geformuleerd. Wij gaan ervoor zorgen dat de ecologische hoofdstructuur (EHS) ten minste binnen de planning wordt gerealiseerd. Als onderdeel van de

EHS realiseren we vijf ecoducten en twee faunapassages. In 2011 moet 1300 ha. nieuwe natuur zijn gerealiseerd.

3.2 Gebiedsgerichte aanpak Agenda Vitaal Platteland

In de routekaart staan een aantal aanbevelingen voor de uitvoering:

- gemeentes als belangrijke partners;
- partners opzoeken om tempo van realisering te versnellen;
- realiseren van natuurdoelen in samenhang met andere doelen, zoals recreatie, natuur en landschap.

Wij hebben met alle AVP gebieden in de gebiedsprogramma's afspraken vastgelegd over het vergroten van de omvang van natuurgebieden en het verbeteren van de kwaliteit van natuurgebieden. De gebiedscommissies stellen jaarlijks uitvoeringsplannen vast, waarin zij aangeven op welke wijze ze deze ambities gaan realiseren. Bij deze plannen dienen integrale afwegingen gemaakt te worden tussen de verschillende doelen die wij hebben in het landelijk gebied, zoals natuur, cultuur en recreatie.

3.3 Samenwerkingsagenda

De aanbeveling om te zorgen voor meer groen en recreatiemogelijkheden rond de stad hebben een plek gekregen binnen de Samenwerkingsagenda. Dit zijn de projecten:

- groene stad in een groene regio (gemeente Utrecht)
- proeftuin groen blauw (gemeente Amersfoort)
- groene agenda Centraal buitengebied en Langesteeg (gemeente Leusden)
- groene relatie stad en ommeland (gemeente Nieuwegein)

3.4 Provinciebrede aanpak

In de Agenda Natuur zijn een aantal beleidsmatige aanbevelingen gedaan of waarvan de uitvoering provinciebreed van toepassing zijn. Deze hebben een plek gekregen in de provinciale lijnorganisatie. Hierna geven wij aan hoe wij uitvoering hebben gegeven aan deze aanbevelingen.

• *Strategisch aankoopplan*

In de Agenda Natuur is signaleerd dat de aankoop van agrarische grond voor natuurontwikkeling achterblijft bij de planning. Om de aankopen te versnellen is in de Agenda Natuur de aanbeveling gedaan om de grondverwerving planmatig aan te pakken. U heeft inmiddels het strategisch grondplan vastgesteld. Op basis van dit plan stellen wij samen met de AVP-gebieden strategische aankoopplannen op.

• *Nieuwe Wet ruimtelijke ordening*

In het licht van de nieuwe wet ruimtelijke ordening bekijken wij de mogelijkheden om onze instrumenten in te zetten om rode opgaven gepaard te laten gaan met een groene opgaven. Wij willen ook de mogelijkheden onderzoeken voor meer flexibiliteit voor ruimtelijke ontwikkelingen en daarmee ook voor ontwikkeling van natuur. Belangrijke voorwaarde is dat de totale natuurkwaliteit minimaal gelijk blijft. Hiervoor maken wij heldere uitvoeringsrichtlijnen voor de toepassing van het "Nee-tenzij" principe. Voor recreatie hebben wij deze richtlijnen inmiddels opgesteld.

- ***Programma Beheer en groene diensten***

Het Programma Beheer is het subsidie-instrument om de kwaliteitsdoelstellingen voor natuur te realiseren door agrarisch en particulier natuurbeheer. Vanaf 2007 is dit een provinciale regeling. Wij zijn momenteel volop bezig het Programma Beheer om te vormen en te vereenvoudigen. Dit gebeurt in IPO-verband en op deze wijze afgestemd met andere provincies en het rijk. Bij de omvorming is ook aandacht voor de wens om een regeling voor groenblauwe diensten te ontwikkelen. Dit proces moet ertoe leiden dat er een herzien subsidie-instrument komt, dat de provincie in staat stelt om effectief op kwaliteit van agrarisch en particulier natuurbeheer te sturen. Ook moet het instrument goed aansluiten bij de behoefte van agrarische en particuliere natuurbeheerders tot vereenvoudiging.

- ***Leefgebiedenbenadering***

Het beschermen van soorten heeft tot nu toe onvoldoende effect gehad. Het ministerie heeft een Task Force ingesteld om met aanbevelingen te komen. De Task Force heeft aanbevolen om maatregelen voor bedreigde soorten te bundelen voor verschillende typen gebieden (habitats). De provincies worden verantwoordelijk voor de regie op de uitvoering van de leefgebiedenbenadering. De afzonderlijke provincies zullen in 2008 aangeven welke maatregelen uit de leefgebiedenbenadering zij willen uitvoeren. Op basis hiervan zal de provincie Utrecht afspraken maken met LNV over uitvoering en financiering.

3.5 Nieuwe onderwerpen

In de routekaart zijn de volgende onderwerpen opgenomen die tot nu toch nog niet in uitvoering zijn en waarvoor ook geen middelen in de begroting zijn opgenomen:

- Monitoren op kwaliteit
- Natuureducatie- en communicatie
- Agrarisch landschapsbeheer
- ***Natuureducatie en –communicatie***

In de Agenda Natuur is gewezen op het belang van draagvlak voor natuurbeleid voor het realiseren van natuurdoelstellingen. Natuureducatie en –communicatie over het belang van natuur voor ons welzijn speelt een belangrijke rol bij het vergroten van draagvlak. De provincie Utrecht wil, samen met de partners op het gebied van natuureducatie en –communicatie, een programma opstellen. Met dit programma willen wij meer samenhang in de natuureducatie- en communicatie activiteiten brengen. Wij willen gezamenlijk met onze partners de activiteiten uitvoeren. Door deze samenwerking willen de kennisuitwisseling tussen de partijen bevorderen. Hiermee geven wij op een effectievere en meer doelmatige manier invulling aan natuureducatie. In het plan van aanpak in bijlage 1 geven wij aan hoe wij hier invulling aan willen geven. Er is momenteel geen apart geoordeeld budget voor beschikbaar. Wij stellen voor om € 60.000 voor het opstellen van het programma beschikbaar te stellen. De kosten van de uitvoering van het programma zijn afhankelijk van de ambities en doelstellingen voor het programma. Een richtbedrag hiervoor is €200.000.

- ***Monitoren op kwaliteit***

Om de juiste instrumenten in te zetten voor het realiseren van beleidsdoelstellingen is het van belang de ontwikkeling van de natuurkwaliteit te monitoren. De monitoring van de prestaties uit de gebiedsprogramma's is in de AVP geregeld. De monitoring van de ontwikkeling van de kwaliteit van natuur gaan wij verder uitwerken. Wij willen een meetmethodiek die efficiënt en effectief is en afgestemd is op onze informatiebehoefte. Wij sluiten met onze methodiek aan bij de Staat van Utrecht, waarin wij de ontwikkeling van duurzaamheid volgens de drie pijlers people, planet, profit in beeld brengen. In elk geval willen wij aanvullend op de huidige gegevensverzameling het functioneren van ecologische verbindingszones en faunapassages monitoren. Hiervoor is een structurele bijdrage van jaarlijks €50.000,- nodig. In bijlage 2 beschrijven wij onze aanpak.

- ***Agrarisch landschapsbeheer***

Op dit moment is agrarisch landschapsbeheer volop in ontwikkeling. In het kader van Programma Beheer gaan wij de mogelijkheden na voor het subsidiëren van Groen/Blauwe diensten. Verder zijn wij betrokken bij door het rijk geïnitieerde projecten Nederland Mooi, Agenda Landschap en Nationale Landschappen. Wij willen samen met het rijk, andere provincies en regionale partijen nagaan wat de mogelijkheden zijn om hier invulling aan te geven.